

Πῶς τσουχτερή, πῶς δίκαιη σάτυρα δὲν ἔγινε ἀκόμα γι' αὐτούς. Ὅμως κι αὐτοῦ ἀκόμα ἡ Ἀγάπη παραστέκεται κ' ἡ Συμπονιά τοῦ Μεγάλου. Δὲς καὶ σέβεται ἀκόμα καὶ τὸ νικημένο πὸς ἔπεσε συντρίμμα μπρῆστὰ τοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἔργο γίνεται πῶς σπαρχαχικό, πῶς τραγικό καὶ πῶς ἐθνικό.

Ἄς ἀφήσω ἀκόμα παράμερα τὸ λυρισμὸ πὸς τὸ θερμαίνει καὶ τὸ ζωογονεῖ, τοῦ δίνει φτερά νὰ πετᾷ σέρνοντάς σε μαζί του, γιὰ νὰ σοῦ δεῖξει ἀπὸ τὸ ὕψος ὁμορφιὰς ἀφάνταστες, πὸς σοῦ γεννεῖ ἄμεθυσια, καρδιοχτύπια καὶ ἱλιγγούς πρωτογρήκτους. Ἄς ἀφήσω τίς περιγραφὰς πὸς μόνο ἓνας Μπαϊκλιν ἢ ἓνας Σεγκαντίνη μπορεῖ νὰ ζωγραφίσει. Ἡ ἀρχὴ τοῦ Ε' κεφάλαιου λ. χ **στὸ Νησί**, τοῦ ΙΘ' στὸ μνημα τῆς Μαδουρῆς, ὡς τῆ σελίδα 403, ἡ σκηνὴ τοῦ πνιγμοῦ τοῦ Ἀστρά κ' ἄλλου κι ὀλοῦθε σ' ἔλο τὸ βιβλίο, πὸς εἶναι γεμάτο ἀπὸ εἰκόνες τέτοιες καὶ ζωγραφιὰς διάφανες καὶ χτυπητῆς, θολές καὶ παράξενες, γλυκὲς καὶ πονεμένες, φευγαλέες κι ἀσάλευτες κι ὅπως ὀπκιτεῖ ἡ στιγμή.

(Στάλλο φύλλο τελιώνει) ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΠΕΖΑ ΤΟΥ ΔΙΟΝ. ΣΟΛΩΜΟΥ

LA MADRE GRECA

Στὴ Δρακτηρίδα τοῦ «Νουμά»,
τιμὴ τῶ πρωταγωνιστῆ κ. Δ.
ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ, τ' ἀφιερῶν.
Ν. Σ.

Ἄκίνητο κρεμασμένο δίπλα στὴν κούνια σου, ὦ παιδί μου, εἶναι τὸ Σπαθί, ἀλλὰ τὸ χέρι πὸς τὸ ἔσερνε πρὸς τὴ Νίκη δὲν εἶναι ἐδῶ πιά. Lunga è la fossa che mi coperse l'amato Gigante «Μακρὸς ὁ λάκκος π' ἄνοιξε καὶ κλεῖ τὸ Γιγαντὰ μου». Τώρα χωρὶς τὸν ἀγαπημένο μου σὲ πειδιάδες καὶ σὲ βουνα ἀναδίνουν οἱ καινοὶ ἀκατάπαντα τῶν ἀγῶνων τοῦ πολέμου καὶ τῆς μάχης. Τὸ ἀμέριμνο σωματάκι πὸς σπαράζει στὰ χέρια μου τώρα θὰ γίνῃ αἶριο ἢ κατευθεῖα δύναμη τοῦ Σκοποῦ καὶ τῆς Σκέψης, κ' ἔτσι τὸ στήθος θὰ γειάνει ὀλότελα γιὰ νὰ δεχτῆ τὰ νέα χτυπήματα καὶ τίς σαϊτιές τοῦ Περωμένου. Ἀστέρεφτη εἶναι ἡ φαρέτρα του, μα δὲ χτυπάει ὄλους. Βροχὴ τὰ χτυπήματα πέφτουνε κατὰ τ' ἀψηλὸς τῶν Δυνατῶν, ὅπου κάρτερικὰ σὲ δαῦτα, δείχνουνε στὴ μάχη πὸς καταγόνται ἀπὸ γένος Θεῖο. Ὅ,τι καὶ νὰ χάσει κανεὶς, τὴ χαρὰ, τὴν περιουσία, τὸ Βασίλειο, ὅλα εἶναι τίποτε, ὅταν ἡ ψυχὴ στέκει ὀλόρθη, ἀνίκητη. Αὐτὴ βλέπει ὀλοτρόγυρα τίς ἐπι-

γειες καταστροφές καὶ χαμογεῖ, οἱ καταστροφές πληθαίνουνε σιγὰ σιγὰ ἀπλώνονται παντοῦ, παντοῦ ὄσαμε τὸν τάφο. Κ' ἐκεῖ μέσα στὰ ζοφερὰ τάρταρα τῆς στάχτης καὶ τοῦ χαμοῦ φυτρώνει κι' ἀνθεῖ τὸ λουλούδι τοῦ Ἰλισσοῦ

Κάνε γλήγορα ἀγαπημένο βάρος τοῦ στήθου καὶ τῆς ἀγκαλιᾶς μου, νὰ γίνεις βάρος κι' ὀρμὴ φοβερὴ ἐκεῖ πὸς οἱ χεῖμαροι τοῦ ἔχτροῦ χυμᾶνε παφλάζοντας. Δὲ θ' ἀγκαλιάσει τὸ λαῖμό μου τὸ μπράτσου σου, ἀλλὰ θὰ σῦρει ἐκεῖνο...τὸ ξίφος τοῦ ἐξολοθρεφτῆ. Ἔτσι εἶναι οἱ δύνამες τῶν Περωμένων, ἀγκαλιὰ μεγάλες καὶ ὅταν ἀκόμη πέσει κανεὶς, στέκονται καὶ μένουν ὀπως τὰ κινήματα τῆς κούνιας πὸς σοῦ ναουρίζουν τώρα τὸν ὕπνο. Κάνε γλήγορα, παιδάκι μου, νὰ μεγαλώσεις, ν' αἰξήνεις, γιὰτὶ ἄλλοῶς θὰ ἀπομείνεις χωρὶς Μητέρα. Ἐγὼ θὰ αἰστανθῶ καὶ θὰ κλείσω τὸ Σπαθί μέσα στὰ στήθια πὸς θὰ βυζᾶξεις. Σημαῖα καὶ Σπαθί. Ψυχὴ καὶ Νίκη. Ἐγὼ αἰστανόμαι μέσα μου τὴν ψυχὴ τοῦ Πατέρα σου καὶ εἶμαι ζωσμένη τὴν ἀντρεία ἐκατὸ Ἀμαζόνων. Ἄντρες ἢ γυναῖκες, κανένας στὴ μάχη δὲ θὰ δειλιάσει. Γύρισε ἰδὲ τοὺς λάκκους—ἀλλὰ τί εἰμπορεῖς τώρα νὰ ἰδεῖς—ἀμέτρητοι λάκκοι εἶναι γεμάτοι ἀπὸ τὰ σώματα τῶν νεκρῶν μας, πέφτουνε τὰ σώματα, ἀλλὰ μένει ἡ Ἰδέα καὶ ὁ σκοπὸς γιὰ τὴν Πατρίδα. Ὅλων τὰ στήθια μας ἀνασαίνουν μ' αὐτὸν τὸν ἴδιο παλμὸ πὸς δαυλίζει ὀλοῦθε τὴν ἀνδρημὴ φλόγα τοῦ Ἰολέμου. Τοῦ Πόλεμου πὸς διαφεντέβει στεριάς καὶ πελάγου πὸς περιχαϊδέβει καὶ τριγυρίζει ναουρίζοντας σε στὴν κούνια σου. Ναουρίζε το, κούνια μου χαρούμενη εὐχὴ καὶ ἐλπίδα τοῦ Μέλλοντος. Μοῦ προσεγγαίει μὲ μακαριότητα ἡ τύχη· γιὰτὶ τὴ στιγμή τούτη ἀνοίγουν κ' ὕψωνονται τὰ παραπετάσματα τῶν ἀγατημένων μου ματοκλάδων σου κι' ἀφίνουν νὰ διαφαίνεται τὸ χαμόγελο τοῦ βλέμματός σου, ἀβέβαιο καὶ τρέμοντας φοβισμένο σὲ ὅλα γύρω, ἔξὸν πρὸς ἐμένα.

Ἔλα ἀκριβὸ βλαστάρι τῶν σπλάχων μου. Θέλω νὰ μακρύνω με μεγάλα βήματα γιὰ λίγες στιγμὲς ἀπὸ τοῦτο τὸ σπῆτι, γιὰ νὰ πᾶμε νὰ σοῦ ἀγγίσει τὸ μέτωπο ὁ καπνὸς τοῦ ἀγῶνα τῆς μάχης τοῦ πολέμου καὶ γιὰ νὰ ἀναπνέψεις βαθιὰ καὶ πλήθια τὴ μυρωδιὰ τῆς πυρωμένης μπαρουτῆς τοῦ ἐξολοθρεμοῦ...
ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

ΒΓΗΚΕ ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ
ΣΤΟΝ ΙΣΚΙΟ ΤΟΥ ΠΛΑΤΑΝΟΥ
(15 ΔΗΓΗΜΑΤΑ)

Καὶ πουλιέται 5 δρ. στὰ Γραφεῖα μας.
(Γιὰ τοὺς συνδρομητὰδες τοῦ «Νουμά» δρ. 3. Στὸ ἐξωτερικό, μαζί με τὰ ταχυδρ., δρ. 3,50).

ETTORE MOSCHINO

ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ΚΑΙ ΙΖΟΛΔΗ^(*)

(Τὴ στιγμή πού παρουσιάζεται ὁ ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ἀπὸ τὴ μεγάλη θύρα τοῦ βάλθους, ἡ Βραγγιάνα προσκλίνεται στὴ Ρήγισσα καὶ φεύγει ἀριστερά. Ὁ Τριστάνος μένει μιὰ στιγμή ἀκίνητος στὸ κατώφλι.)

- ΙΖΟΛ. Ἔλα, γλυκέ μου ἀφέντη· σὲ προσμένω!
- ΤΡΙΣ. Ρήγισσα! μὰ γιατί μὲ λές ἀφέντη; Δὲν εἶμαι γὼ ραγιαῖς σου καὶ βασάλλος; ὁ δούλος ὁ πιστός, πού σκύβει ἄμπρός σου; Καὶ σὺ δὲν εἶσαι τῆς αὐγῆς τὸ ρόδο, καὶ ὁ χρυσαϊτός, πού ἔχει θρόνι τὰ νῆφι;
- ΙΖΟΛ. Ὁ χρυσαϊτός ἀστράφτει μέσ' στὸν ἥλιο, κ' ἐγὼ στὸν ἥσκιο γέρνω!
- ΤΡΙΣ. Λόγια ἀκούω παράξενα. Ποτὲ μὲ τόση πίκρα δὲ μίλησες. Μὰ τί καημός σὲ θλίβει;
- ΙΖΟΛ. Μὲ θλίβει ὁ ἀέρας καὶ τὸ χῶμα τοῦτο καὶ τοῦ κορμιού μου ἡ κούραση, — ἡ ζωὴ μου.
- ΤΡΙΣ. Δές με, κυρά, καὶ βάλε στὴ ματιά σου καὶ τὴν καρδιά σου. Τί σὲ βασανίζει;
- ΙΖΟΛ. Φίλε μου, φίλε! ὁ τρόμος ὁ δικός σου!
- ΤΡΙΣ. Κ' ἐγὼ ποιός εἶμαι, καὶ σοὺ φέρνω τρόμο; Ἄνήμερο θεριὸ μὲ βλέπεις νᾶμαι, ἢ μίμος μισερός, ἢ μὴν τὸ στόμα μου γέμισεν ὁ βοῦρκος τῆς ἀμάρας;
- ΙΖΟΛ. Ὅχι, τὸ στόμα σου εἶν' ἀγνό, καὶ σείκται καὶ λάμπει στὸ κεφάλι σου τὸ κράνος, σὺν πολεμᾶς, ἴδιο τοῦ ἥλιου ἢ σφαίρα, καὶ δέντρο λιγερὸ μοιάζεις στὴν ὄψη. Μὰ σὲ τρομάζω, σὺν τὴν ὥρα πού εἶδα τὸ δυνατό μου θεῖο, τὸν Ἀμορόλδο, πεσμένο ἀπὸ τοὺς χτύπους τοὺς δικούς σου καὶ στὸ τρανὸ του λείψανο στυμμένον, ἐγὼ, ἡ μητέρα, κ' οἱ κοπέλλες ὅλες, τοῦ σκοτωμένου ψέλναμε τὸ ἐγκώμιο, καὶ λέγαμε: κατάρρα στὸ φονιά του!
- ΤΡΙΣ. Καὶ τώρα τί ποθεῖς; Τὸ θάνατό μου; Ἡ ἐκδίηξη ξανάβει τὴν καρδιά σου; Ποιός σοὺ ἔσταξε φαρμάκι; Μὴν τοῦ θειοῦ σου τάρχαϊο σπαθὶ ξεγύμνωσες, πού τόχε στοῦ δράκοντι τὸ αἷμα βουτημένο;
- ΙΖΟΛ. Τάρχαϊο σπαθὶ κοιμᾶται μέσ' στὸ μνημα, στὰ στήθια τοῦ νεκροῦ στυμφοβαλμένο. Μὰ τὸ τρανὸ του λείψανο διαβαίνει αἰώνια στῶνειρό μου, καὶ ὄψη ἀλλάζει αἰώνια· μὲ παγώνει, καὶ τριγύρω ἄπειρο πλῆθος πεθαμμένους βλέπω, καὶ σ' ὄλους μέσα — ὦ θλιβερῇ μου ἀγάπη! — ἐσένα βλέπω μὲ γυρμένο στήθος νὰ μὲ θεωρῆς γλυκά, καὶ εἶμαι ὁ φονιάς σου!
- ΤΡΙΣ. Λές ψέμα, ψέμα! Θέλεις νὰ μὲ διώξεις

ἀπ' τὴν καρδιά σου, καὶ ἀναδεύει ὁ νοῦς σου μαῦρα σημάδια νεκρικά. Ἐγὼ ὅμως δὲ σὲ πιστεύω, καὶ μακριὰ μου ἂν φύγης, σὲ κληγῶ· κι ἂν μ' ἀπαρνεῖσαι ἀκόμα, σ' ἀρπάζω, καὶ τὸ στόμα σοῦ σφραγίζω μὲ τὴ φωτιά πού φλέγει μου τὰ χεῖλη· σκορπῶ στὸ πρόσωπό σου τὰ μαλλιά σου γιὰ νὰ μεθῆσω μ' ἄνθη μαγεμένα τῆς Ἀνοιξης, καὶ σοῦ φιλῶ τὰ χέρια, τίς φλέβες τίς λιανές, τὰ γόνάτα σοῦ, καὶ τὰ μικρά σου πόδια πού δὲν ἔχουν βάρος, μὰ στὸ κεφάλι μὲ πατοῦνε καὶ στέκουν ἴσια στὴ μοῖρα μου ἀπάνου σὰ σιδερένιοι στύλοι!

- ΙΖΟΛ. ὦ, τρέλα! ὦ, τρέλα!
- Τί μὲ ποθεῖς, καὶ μὲ πληγώνεις ἔτσι; Μὰ τὸ καμίνι, λέγω σου, ὅπου φλέγεις, πού ἔχουμε ἀνάψει μὲ τάρματωλά μας τὰ χέρια, εἶναι μαρτύριο ἀπιαστο κ' εἶναι καπνὸς ἀπατηλός, καὶ ὄνειρο πλάνο!
- ΤΡΙΣ. Ἀχ! ἡ κακὴ καρδιά σου ὅλα τὰ ξέρει! Τὸ φοβερὸ κρασί μέσ' στὸ καράβι τόπιαμε, ἐκεῖ, ἀρμενίζοντας τὸ δελι· καὶ δύναμη ἔχει τέτοια, πού μᾶς δένει τοὺς δυὸ, ψυχὴ καὶ σῶμα, ὅσο θὰ ζοῦμε, καὶ στὴ θανά, καὶ πέρ' ἀπὸ τὸν τάφο!
- ΙΖΟΛ. Μ' ἐπίβουλα βοτάνια εἶταν βρασμένο, κ' ἐμᾶς, — μᾶς τὸ ποτίσανε ἀπὸ λάθος! Τὴν τρέλα ἔχουμε πιεῖ, κι ὄχι τὸ γέλοιο! Δὲν εἶναι Ἀγάπη αὐτὸ πού μᾶς σπαράζει!
- ΤΡΙΣ. Ἡ Ἀγάπη ἢ ἀθάνατη εἶναι!
- ΙΖΟΛ. Ἀπόδειξέ το!
- ΤΡΙΣ. Καὶ ἀπόδειξη, τί θέλεις; Νὰ κουργέψω τὴν κόμη; στὸ κεφάλι νὰ σκορπίσω σπύγη, καὶ νὰ συρθῶ μπρὸς στ' Ἅγιο Βῆμα σὺν τὸ σκουλήκι; Τὸ αἷμα μου ὅλο θέλεις νὰ δῆς νὰ τρέξῃ ρέμα ἀπ' τοὺς σφυγμούς μου;
- ΙΖΟΛ. Τὸ νέο βοτάνι τῆς τρανῆς Μοργάνας, πού λυώνει κάθε μαγικὸ στήμημένο, θὰ πῆς, καὶ θὰ τὸ πιῶ· κι ἂν ἡ καρδιά σου ἀνίκητη ἀπομείνῃ, καὶ ἂν ἀφέντης τοῦ λογικοῦ σου μείνης καὶ τοῦ πόθου, στὴ ζωὴ μου, στὴ θανά μου, καὶ στὸν τάφο δική σου θάμῃ, μ' ὅλη τὴν ψυχὴ μου, καὶ ἀκόμα κι ἂν μὲ ζῶνανε οἱ ἀστρίτες στὸν Ἄδη πού θὰ μ' ἔσερνε τὸ κρῖμα!
- ΤΡΙΣ. Κράζε, τὸ φίλτρο νὰ φέρον!
- ΙΖΟΛ. Ἐδῶ 'ναι!
- (Παρουσιάζεται ἡ ΒΡΑΓΓΙΑΝΑ, φέρνοντας σ' ἓνα δίσκο ἀσημένιο ἓνα ρωτὸ φιλιδισένιο πού μοιάζει σὺν κέρατο, καὶ δυὸ ποτήρια, καὶ τὰ πιθώνει σ' ἓνα στρογγυλὸ τραπέζι. Ἡ Ἰζόλδη λέγει στὴν ἄβρα.)
- Φέρ' τὰ ποτήρια!

(Ἡ Βραγγιάνα γεμίζει τὰ ποτήρια καὶ τὰ προτείνει. Ἡ Ἰζόλδη πρὸς τὸν Τριστάνο.)

(*) Κοίταξε ἀριθ. 463 καὶ 464.